

INFORMATOR MUZEUM W GRUDZIĄDZU

czerwiec-sierpień

1962 r.

Muzeum w Grudziądzu, ul. Wodna 3/5, jest otwarte we wtorki, środy i piątki w godz.: 10.00—18.00, w czwartki i soboty: 10.00—15.00, w niedziele i święta: 14.00—18.00. W poniedziałki i dni poświęczone Muzeum jest zamknięte. We wtorki wstęp bezpłatny. W pozostałe dni opłata wynosi: 1 zł, ulgowa 0,50 zł, a dla grup powyżej 10 osób — 0,25 zł od osoby.

WYSTAWY STAŁE

- * PRADZIEJE ZIEMI CHELMIŃSKIEJ
- * HISTORIA GRUDZIĄDZA W ZARYSIE
- * KULTURA MATERIALNA OKOLIC GRUDZIĄDZA
- * MALARSTWO POLSKIE PRZEŁOMU XIX i XX WIEKU

WYSTAWY CZASOWE

KRAKOWSKA GRAFIKA ARTYSTYCZNA. Wystawa otwarta w Muzeum dnia 7 maja br. z okazji „Dni Oświaty, Książki i Prasy” i czynna do dnia 20 sierpnia br. Ekspozowany zestaw, nadesłany przez Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych i Sekcję Grafiki ZPAP w Krakowie, składał się z 82 prac 45 autorów. Wystawa prezentowała najnowsze osiągnięcia artystyczne współczesnych grafików krakowskich, a wśród nich: Walentego Gabrysiaka, Aleksandra Kornijasa, Bogny Krasnodębskiej-Gardowskiej, Mariana Kruczka, Krystyny Wróblewskiej.

„OSKARŻAMY”. Ekspozycja dokumentów zbrodni hitlerowskich dostępna w grudziądzkim Muzeum w okresie od 25 maja do 12 czerwca br. Obejmowała ona autentyczne dokumenty bestialstw hitlerowskiego najeźdźcy, liczne fotografie, plansze i pamiątki po pomordowanych. Centralnym punktem ekspozycji była urna z prochami spalonych więźniów w piecach krematoryjnych. Wystawę zorganizowano przy współudziale Zarządów Okręgu i Oddziału Związku Bojowników o Wolność i Demokrację w Bydgoszczy i Grudziądzu.

„ZACHĘTA”. Wystawa malarstwa, grafiki i rzeźby ogólnopolskiej grupy artystów-plastyków „Zachęta”, zorganizowana przy współudziale grupy i Biura Wystaw Artystycznych w Bydgoszczy, czynna w grudziądzkim Muzeum od dnia 20 czerwca do dnia 9 lipca br. Zestaw obejmował 135 prac 86 autorów, a wśród nich: Vlastimila Hofmana, Brzozowskiego, Bunscha, Skotnickiego, Rudzkiej, Skorupki, Wygrzywalskiego, T. Nowaka.

„CZŁOWIEK I KRAJOBRAZ NIEMIECKIEGO WYBRZEŻA BAŁTYCKIEGO W MALARSTWIE I GRAFICE OD XVIII WIEKU DO NASZYCH DNI”. Wielka wystawa malarstwa i grafiki ze zbiorów Muzeum Kulturalno-Historycznego w Stralsundzie (NRD), czynna w Muzeum grudziądzkim od dnia 21 lipca do dnia 20 sierpnia br. Ekspozowano na niej 119 prac 66 autorów niemieckich od XVIII w. do współczesnych, a m. in.: Hackerta, Friedricha, Carusa, Prellerów — Starszego i Młodszego, Toma Beyera, Niemeyera-Holsteina, Henryka Lietza, Franciszka Hohna.

WYSTAWY RUCHOME

GALERIA WSPÓŁCZESNEGO MALARSTWA POMORSKIEGO. Zestaw prac GWMP ze zbiorów grudziądzkiego Muzeum udostępniony w Muzeum im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy w okresie od 24. IV. do 10. VI. br.

W dniach od 8 lipca do 20 sierpnia br. GWMP eksponowana była w Muzeum Kulturalno-Histerycznym w Stralsundzie (NRD), w ramach międzynarodowych obchodów „Tygodnia Bałtyku”. Grudziądzka Galeria została udostępniona w Stralsundzie na zasadzie wymiany wystaw artystycznych: Muzeum w Grudziądzu gościło w tym czasie wystawę ze zbiorów Muzeum w Stralsundzie: „Człowiek i krajobraz niemieckiego wybrzeża bałtyckiego w malarstwie i grafice od XVIII wieku do naszych dni”.

TORUŃSKA GRAFIKA ARTYSTYCZNA (zestaw I). Wystawa prac graficznych artystów toruńskich ze zbiorów grudziądzkiego Muzeum, otwarta w dniu 17 czerwca br. w dawnej rezydencji Stanisława Leszczyńskiego, króla Polski i księcia Lotaryngii, w zamku Luneville pod Nancy (Francja). Całość składa się z 91 prac jedenastu autorów: Stanisława Borysowskiego, Tymona Niesiołowskiego, Ryszarda Krzywki, Izoldy, Józefa i Zygmunta Kotlarczyków, Barbary Narębskiej-Dębskiej, Teresy Jakubowskiej, Marii Wąsowskiej, Marii Pokorskiej, Anny Nowogrodzkiej-Wadowskiej.

TORUŃSKA GRAFIKA ARTYSTYCZNA (zestaw II). Zestaw grafik ze zbiorów grudziądzkiego Muzeum eksponowany w foyer Państwowego Teatru Ziemi Pomorskiej w Grudziądzu. Wystawa — zorganizowana z okazji Tygodnia Teatrów Polski Północnej i czynna w okre-

sie od 9 czerwca do 17 lipca br. — obejmowała 23 prac czterech artystów toruńskich: Stanisława Borysowskiego oraz Izoldy, Józefa i Zygmunta Kotlarczyków.

WSPÓŁCZESNA GRAFIKA I RYSUNEK ARTYSTÓW POMORSKICH. Ekspozycja prac ze zbiorów Muzeum, udostępniona w klubie ZMS „Arabeska” w Grudziądzu, w dniu 3 sierpnia br. Zestaw obejmuje prace graficzne i rysunki 12 autorów, wykonane różnymi technikami, a m. in.: akwaforty, drzeworyty, monotypie, rysunki piórkami, techniką kombinowaną. Autorami prac są: Borysowski, Brzęczkowski, Chrućka, Czaman, Frydrych, Gwiazdowska, Kubiak, Łuczak, Kuczański, Nowak, Nowicki, Szczęśny.

FOTOGRAMY SKARBÓW WAWELSKICH. Wystawa fotogramów skarbów wawelskich, zwróconych Polsce po 22 latach tułaczki, urządzona w lokalu kawiarni „Stylowa” w Grudziądzu. Całość — przedstawiona na planszach — składa się z 20 fotogramów skarbów wawelskich, wykonanych przez Centralną Agencję Fotograficzną w Warszawie. Każdy fotogram zaopatrzone jest w stosowny opis.

HUCULSKIE ZDOBNICTWO LUDOWE W DREWNI. Ekspozycja zorganizowana w Klubie Szpitala Wojskowego w Grudziądzu — ze zbiorów naszego Muzeum. Składa się ona z 25 eksponatów — przykładów zdobnictwa ludowego i rzeźby w drzewie — pochodzących z końca XIX i początków XX wieku. Na uwagę zasługują: ozdobna baryłka i rzeźbiony talerz, wykonane przez znanych huculskich artystów ludowych — Skrybłaków.

ZBIGNIEW CZERSKI

GALERIA WSPÓŁCZESNEGO MALARSTWA POMORSKIEGO W OCZACH NIEMIECKICH PRZYJACIÓŁ

Ekspozycja od 8 lipca do 20 sierpnia br. w salach Muzeum Kulturalno-Historycznego w Stralsundzie wystawa współczesnej sztuki polskiej stanowiła integralną część zbiorów Państwowego Muzeum w Grudziądzu. Wystawa ta — nosząca u nas nazwę „Galeria Współczes-

nego Malarstwa Pomorskiego” — była jedną z tegorocznych imprez w NRD, zorganizowanych w ramach międzynarodowych obchodów „Tygodnia Bałtyku”.

Zademonstrowanie dorobku artystów-malarzy z województwa bydgoskiego spotkało się z gorącym przyjęciem zwie-

dających, tj. publiczności niemieckiej i licznych gości zagranicznych m. in. ze Związku Radzieckiego, Danii, Norwegii,

Wystawa „Polskie malarstwo współczesne” *bravo!!! Wreszcie jakaś wystawa pozbawiona zwykłe spotykanej (u nas!) jednoitości w tonacji. Jeszcze raz bravo!*

8. VII. 62 r.

podpis nieczytelny

Szwecji i Finlandii. Dowodem tego może być także duża ilość wpisów dokonanych do książki pamiątkowej zwiedzających oraz wiele sprawozdań, recenzji, artykułów i komentarzy, które ukazały się w prasie Niemieckiej Republiki Demokratycznej.

Niektóre z nich, jeszcze na długo przed otwarciem polskiej wystawy, informowały systematycznie o zacieśniającej się współpracy Muzeum Kulturalno-Historycznego w Stralsundzie i Państwowego Muzeum w Grudziądzu, której rezultatem stała się nie tylko wymiana

wydawnictw, doświadczeń, wzajemne wizyty pracowników naukowych, przedstawicieli środowisk twórczych i delegacji kulturalnych ale również wymiana wystaw pod auspicjami najwyższych władz NRD i Polski.

Pokazujecie wszystko i to mi się podoba! Ale nie wszystko mi się podoba.

25. VII. 62 r.

podpis nieczytelny

Sukces naszej wystawy oraz pomorskiego środowiska malarskiego w NRD w części zilustrują polskiemu czytelnikowi przytoczone poniżej wybrane fragmenty z prasy niemieckiej i niektórych wypowiedzi zwiedzających.

„Ostsee — Zeitung” z dnia 10. VII. 1962 r. pisała: „Szczytowym punktem obchodów „Tygodnia Bałtyku” było otwarcie w Stralsundzie wystawy „Polskiego malarstwa współczesnego” z województwa bydgoskiego. Szczególnie gorąco po-

Uroczystość otwarcia GWMP w Muzeum Kulturalno-Historycznym w Stralsundzie. Zgromadzonych w refektarzu Muzeum (zdjęcie) powitał Bruno Motczinski, nadburmistrz i przewodniczący Rady Miasta Stralsund. Naotępnie przemawiali: dyr. Muzeum w Stralsundzie — Käthe Rieck, dyr. Muzeum w Grudziądzu — mgr Zbigniew Czernski i przewodniczący Prezydium MRN w Grudziądzu — mgr Bolesław Krzemień

witali goście muzeum polską delegację, złożoną z przedstawicieli życia publicznego i środowisk kulturalnych, z ambasadorem PRL — Feliksem Baranowskim na czele. (...) Wystawa ta obejmuje 99 dzieł sztuki z grudziądzkiego Muzeum, których twórcami jest 39 współczesnych malarzy”.

Natomiast już 4 dni po otwarciu wystawy „Norddeutsche Neueste Nachrichten” przynosi obszerny artykuł pt. „Bogactwo formy i treści — polska sztuka w stralsundzkim muzeum”. Autor tej publikacji stwierdza, że „... zwiedzający z NRD zaskoczony jest wielostronnością i różnorodnością (...). Niektórzy z polskich artystów pozostają w swoich dziełach wierni tradycji, inni poszukują nowych dróg i możliwości. Krajobrazy, portrety i martwe natury stanowią znakomitą część wystawy. Najbardziej przemawiają pejzaże, obrazy nasycone, o błyskotliwej farbie, silnym ładunku osobistym, niektóre z nich o ściemnionym świetle i mocnej, emocjonalnej wrażliwości. Wymienię tutaj „Stary włotrak”, „Krajobraz nadwiślański” zmarłego w 1957 r. Bronisława Jamontta lub jego poetycką „Ulicę Podmurną w Toruniu” (...). Pełne uroku są portrety Ireny Kuźdowicz, kształtowane na wielką miarę i z dużym temperamentem jak np. „Zamuconą” lub „Mała dziewczynka”. Pełen wyrazu jest także (...) obraz „Młodzi” Krystyny Dąbrowieckiej-Zimnej (...). Stanisław Borysowski, który przybył do Stralsundu wraz z polską delegacją na obchody „Tygodnia Bałtyku”, należy do jednych z najbardziej znanych za granicą współczesnych malarzy polskich.

Specjalne wrażenie sprawia to, że istnieje w Polsce bardzo żywotna różnorodność wielu kierunków nowoczesnej sztuki — tak wschodu jak i zachodu — która nie doprowadziła do wstecznego eklektyzmu lecz wiodzie do własnych dzieł. Wielostronne możliwości twórczości artystycznej nie powodują mętniactwa lecz ożywienie i postęp. Przepuszczalnie wyniesie się z tego właściwą naukę. 9. VII. 62 r.

dr Gustav Erdmann, Schwerin
H. Müller, Greifswald

Jest on przedstawicielem starszej generacji. Jego dzieła obejmują tematy z obecnego życia w Polsce jak np. „Manifestacja”, „Zbiór lnu” ale poza tym ukazuje on i radość, posługując się kolorem w pięknej „Martwej naturze z gitarą”, i przyjemność w eksperymentowaniu, w nieco dziwnym lecz bardzo silnie przemawiającym studium. „Taniec”, w którym nawlazuje już do sztuki abstrakcyjnej. U Tymona Niesiołowskiego są wyraźne wpływy malarstwa francuskiego z początków naszego wieku. Jego portrety są komponowane dekoracyjnie i bardzo często o dużej ekspresji. Czarujący jest jego „Półakt dziewczyny”, który chciało by się wciąż od nowa oglądać.

Wystawa ta informuje zwiedzającego o bogactwie życia artystycznego, kwitnącego w województwie bydgoskim (...). Wykorzystajmy tę podniecie, którą stworzyła ta interesująca wystawa. U. L.”

Innym przykładem recenzowania GWMP może być artykuł zamieszczony w „Ostsee — Zeitung” w dniu 21. VII. 1962 r. Oto niektóre fragmenty: „(...) Z podziwem należy stwierdzić, że Galeria ta powstała w tak krótkim czasie. Jeszcze w 1946 r. posiadał Grudziądz bardzo skromną ilość obrazów. Od listopada 1960 roku do kwietnia 1961 roku, z inicjatywy dyrekcji muzeum, przy wspólnych zabiegach malarzy i prasy, powstał zbiór ponad 300 obrazów artystów województwa bydgoskiego.

Niewątpliwie wystawa stwarza możliwość wielorakich przemyśleń. Jednakże było by niesłusznym porównywać ją z naszymi okresowymi wystawami sztuki, gdyż polski pokaz demonstruje roz-

Wolność dla malarstwa: tak!
Lecz prosimy o lepsze obrazy;
oceny już wystawiono — zobaczcie
„Musee d'art moderne”.

bez podpisu

wój malarstwa na przestrzeni od 1946 roku. (...) Zawiera on dzieła wielu malarzy, stąd też nie jest w stanie demonstrować całokształtu ich dorobku. Potrafiono jednak pokazać jak malarze widzą swoje najbliższe otoczenie. Skala różnorodności jest tak dalece napięta, że w pojedynczych wypadkach nasuwa się pytanie: dzieło sztuki czy artystyczny eksperyment?

Wystawę GWMP w stralsundzkim Muzeum zwiedzają (od lewej): Wiesław Rogowski — kierownik Wydziału Kultury Prez. WRN w Bydgoszczy, Feliks Baranowski — ambasador PRL w Berlinie, mgr Zbigniew Czerny — dyrektor Muzeum w Grudziądzu

(...) Przy nawlężaniu do francuskich przykładów jak: Watteau, Renoir, Cezanne i innych, polscy artyści przemawiają wspaniałą interpretacją krajobrazu, która dowodzi wielkiego umiłowania przez nich rodzimych stron.

Chwilami wydaje mi się, że inkarnacja w sensie Cezanne'a udała się (J. Kotlarczyk). Szczególnie wrażenie sprawia poszerzający się refleks i zindywidualizowane echo wielkich prądów artystycznych.

1. VIII. 1962 r.

Jean Oupou (le Havre)

Także sztuka figuratywna uzewnętrznia bogactwo formy, jakie zawierać może jedynie zbiór prac wybitnych indywidualności. Łatwo to ustalić jeśli się stwierdzi, że takie obrazy jak „Zbiór Inu”, „Maclerzystwo”, „Manifestacja” i „Taniec” namalował jeden artysta — prof. Stanisław Borysowski”.

Ta sama gazeta z dnia 20. VIII. 62 r. donosi o zamknięciu wystawy i informuje, że prawie 20 tys. zwiedzających — stralsundczyków, turystów i zagranicznych delegacji — nie ominęło okazji odwiedzenia muzeum. A „Norddeutsche Neueste Nachrichten” z dnia 22. VIII. 62 r. dodaje:

... było-by bardzo trudno stwierdzić, czy na przestrzeni minionych lat jakaś

wystawa w Muzeum Kulturalno-Historycznym spotkała się z większym zainteresowaniem niż zamknięty w niedziele pokaz współczesnej twórczości polskich

Oceniam wystawę jako bardzo udane dzieło. Jako dzieło życia kulturalnego NRD. Cieszyłbym się bardzo gdyby w Republice było więcej takich wystaw.

Jag är underbar — Tack for all a swedishe skoiné.

20. VII. 62 r.

Peer Hartmany

malarzy. Najlepiej mówi za siebie liczba zwiedzających, która w przeciągu niewielu tygodni wyniosła aż 20.000 osób. (...) Częstokroć opinie były podzielone, jednakże jedno powtarzano najczęściej: nasi plastycy na pewno mogą z tego wyciągnąć dużo nauki. Prace z grudziądzkiego muzeum odznaczają się odważną kolorystyką i wielorakością środków artystycznych. Dlatego też można nie dziwić się temu, że przy obrazach tworzyły się wciąż nowe grupy rozmówców i dyskutantów. Pozwoliło to nam na lepsze zapoznanie się z twórczością naszych polskich przyjaciół”.

Zbigniew Czernski

Z NASZEGO MUZEUM

Niezwykłym wydarzeniem dla mieszkańców Grudziądza i okolic było otwarcie w naszym Muzeum, w dniu 25 maja br., wielkiej wystawy dokumentów zbrodni hitlerowskich, zatytułowanej „Oskarżamy”. Na uroczystość otwarcia przybyli przedstawiciele ZBOWiD z Bydgoszczy i Grudziądza, władz partyjnych i administracyjnych, świata naukowego i kulturalnego oraz liczne rzesze zainteresowanych mieszkańców miasta. Zebranych gości powitał przedstawiciel Zarządu Okręgu ZBOWiD w Bydgoszczy — mecenas J. Cieluch. Przemówienie wygłosił sekretarz Komitetu Powiatowego PZPR tow. Edward Wysocki, który zarazem dokonał aktu otwarcia wystawy. Przewodnikiem po wystawie był mec. Cieluch — były więzień obozu w Gusen. Wśród zebranych zwiedzających nie zabrakło w dniu otwarcia i w następnych dniach byłych więźniów obozów koncentracyjnych.

Wystawa „Oskarżamy” przyciągała stale tłumy zwiedzających. Liczba ich, w ciągu 19 dni trwania ekspozycji, wyniosła ogółem 15.959 osób.

W dniu 17 czerwca br. otwarta została w zamku Stanisława Leszczyńskiego w Luneville (Francja) wystawa toruńskiej grafiki artystycznej ze zbiorów grudziądzkiego Muzeum. Wystawa wchodzi w skład imprez organizowanych przez Komitet Narodowy „France-Pologne” dla uczczenia Tysiąclecia Państwa Polskiego. Protektorat nad ekspozycją objął: ze strony francuskiej — minister kultury A. Malraux, ze strony polskiej — ambasador PRL w Paryżu Jan Druto. Aktu otwarcia wystawy, który był inauguracją obchodów Tysiąclecia Państwa Polskiego we Francji, dokonał ambasador PRL. Ekspozycja toruńskiej grafiki artystycznej we Francji przewidziana jest — oprócz Luneville — i w innych miejscowościach: Nancy, Metz i Strassburg.

Kolejna wystawa czasowa w naszym Muzeum w miesiącu czerwcu br. poświęcona była sztuce: malarstwu, rzeźbie i grafice artystów zrzeszonych w ogólnopolskiej grupie artystów-plastyków „Zachęta”. Na uroczystość otwarcia, która miała miejsce w dniu 20 czerwca br., przybyli: przewodniczący Prezydium MRN w Grudziądzu — mgr Bolesław Krzemień, przedstawiciele instytucji kulturalnych, prasy, a także kilku autorów wystawionych prac, z sekretarzem grupy „Zachęta” Szczepanem Skorupką na czele. Aktu otwarcia ekspozycji dokonał przewodniczący Prezydium MRN. Wystawa składała się z 135 prac malarskich 79 autorów oraz 9 prac rzeźbiarskich 7 autorów. Wszystkie prace, zgodnie z założeniami artystów zrzeszonych w grupie, reprezentowały kierunek realizacyjny. Do wystawy wydano katalog ze wstępem oraz spisem autorów i eksponowanych prac. Wystawa „Zachęty” czynna była do dnia 9 lipca br. Po Grudziądzu obejrzały ją inne ośrodki naszego województwa: Toruń i Bydgoszcz.

Zapowiadana przez nas już od dłuższego czasu wymiana wystaw artystycznych pomiędzy Muzeum Kulturalno-Historycznym w Stralsundzie (NRD) a Państwowym Muzeum w Grudziądzu została zrealizowana w lipcu br. Do Muzeum w Stralsundzie wysłano w końcu czerwca br. grudziądzką GWMP, złożoną z 99 dzieł 39 artystów-malarzy naszego województwa. W dniu 8 lipca br. nastąpiło w Muzeum Kulturalno-Historycznym w Stralsundzie uroczyste otwarcie GWMP, będące jednocześnie inauguracją międzynarodowego „Tygodnia Bałtyku”. Z tej okazji przybył do Stralsundu m. in. ambasador Polski w NRD — FELIKS BARANOWSKI. Ze strony gospodarzy miasta wystąpił nadburmistrz Stralsundu BRUNO MOTCZINSKI. W otwarciu wzięła również udział delegacja kulturalna naszego województwa w następującym składzie: STANISŁAW BORYSOWSKI — dziekan Wydziału Malarstwa PWSSP w Gdańsku i kierownik Katedry Malarstwa Sztalugowego UMK w Toruniu, mgr ZDZISŁAW CIARA — Główny Konserwator Zabytków WRN w Bydgoszczy, mgr ZBIGNIEW CZERSKI — dyrektor Muzeum w Grudziądzu, TADEUSZ FILIPOWICZ — kierownik Wydziału Propagandy KW PZPR w Bydgoszczy, MARIA KĘDZIEREŃSKA — redaktor „Gazety Pomorskiej” w Bydgoszczy, mgr BOLESŁAW KRZEMIEŃ — przewodniczący Prezydium MRN w Grudziądzu i WIESŁAW ROGOWSKI — kierownik Wydziału Kultury Prezydium WRN w Bydgoszczy. Delegacja ta bawiła w NRD 10 dni, zwiedzając — oprócz Stralsundu — inne ośrodki kulturalne i przemysłowe nadbałtyckiego okręgu Rostock i wyspę Rugię. Wystawa GWMP w Stralsundzie czynna była do dnia 20 sierpnia br. Obejrzało ją łącznie około 20 tysięcy osób. Wydano do niej specjalny katalog w języku niemieckim, zawierający wstęp, noty biograficzne eksponowanych malarzy, spis prac oraz kilkadziesiąt reprodukcji.

Człowiek i krajobraz niemieckiego wybrzeża bałtyckiego w malarstwie i grafice od XVIII wieku do naszych dni” to tytuł wystawy, którą w ramach wymiany z Muzeum Kulturalno-Historycznym w Stralsundzie, gościliśmy w salach grudziądzkiego Muzeum. Uroczystość otwarcia wystawy odbyła się w przeddzień polskiego święta państwowego — dnia 21 lipca br. o godz. 12.30. Z tej okazji przybył do Grudziądza sekretarz ambasady NRD w Polsce — GÜNTHER TÖNNIES, a także delegacja kulturalna z Rostocku i Stralsundu w następującym składzie: ARTUR POMMERENKE — przewodniczący Komisji Kultury Rady Okręgowej w Rostocku, ERICH ZIMMERMANN — sekretarz propagandy Komitetu Powiatowego SED w Stralsundzie, KAETHE RIECK — dyrektor Muzeum Kulturalno-Historycznego w Stralsundzie, dr HERBERT EVE — kierownik archiwum oraz ILSE BORK — asystentka Muzeum w Stralsundzie. Delegacji towarzyszyli: kierownik Wydziału Propagandy KW PZPR tow. Filipowicz, prof. Borysowski, wojewódzki konserwator zabytków mgr Ciara i inni. Otwarcia wystawy dokonał przewodniczący Prezydium MRN w Grudziądzu mgr Bolesław Krzemień. Dyrektor Muzeum — mgr Z. Czerski — zapoznał uczestników uroczystości z historią Muzeum Kulturalno-Historycznego w Stralsundzie, z którego pochodziły adostępnione zbiory. Ze strony delegacji niemieckiej przemawiali: K. Rieck — dyrektor Muzeum i Günter Tönnies — przedstawiciel ambasady NRD w Polsce. Delegacja kulturalna NRD bawiła w Polsce 10 dni — w ramach wizyty rewanżowej. Goście zwiedzili nasze miasto i większe zakłady pracy, wzięli udział w akademii miejskiej z okazji XVIII rocznicy PKWN, a w następnych dniach poznali ważniejsze ośrodki kulturalne i przemysłowe naszych ziem, m. in.: Bydgoszcz, Toruń, Tucholę (gdzie wzięli udział w wiecu przyjaźni polsko-niemieckiej, zorganizowanym na zakończenie „Dni Borów Tucholskich”), Biskupin, Strzelno, Lubostroń, Kruszwice, Chelmno, Świecie, Inowrocław, Spółdzielnię Produkcyjną w Sadkach, Szkołę Tysiąclecia w Zamartem, Chojnice, Charzykowy. Wystawa „Człowiek i krajobraz niemieckiego wybrzeża bałtyckiego w malarstwie i grafice od XVIII wieku do naszych dni”, do której wydano stosowny katalog, przetłumaczony na język polski i zawierający liczne reprodukcje, trwała do dnia 20 sierpnia br. Obejrzało ją kilkanaście tysięcy osób.

Pierwsze półrocze br. upłynęło dla grudziądzkiego Muzeum pod znakiem szczególnie wzmózonej frekwencji zwiedzających. Przyczyniły się do tego niewątpliwie liczne wystawy czasowe, organizowane w gmachu Muzeum — głównie z dziedziny sztuki i historii, wystawy ruchome, urządzone ze zbiorów Muzeum w różnych placówkach kulturalnych naszego miasta — z zakresu sztuki i kultury materialnej oraz wystawy ruchome, urządzone ze zbiorów Muzeum poza miastem i krajem. Ogółem frekwencja zwiedzających grudziądzkie Muzeum i jego wystawy ruchome poza stałym terenem ekspozycyjnym wyniosła w pierwszym półroczu br. 51.004 osoby.

Szczegółowe zestawienie przedstawia się następująco:

A. wystawy w gmachu Muzeum odwiedziło 26.181 osób, w tym 254 wyteczki z 9.311 uczestnikami. W okresie od 27. I. do 30. VI. br. (w okresie od 1—27. I. br. Muzeum znajdowało się w remoncie) czynne były w gmachu Muzeum następujące wystawy czasowe, które odwiedziła następująca liczba osób:

1. Toruńska grafika artystyczna	— 27. I.—25. IV. 62 r.	2.884
2. Grafika i rzeźba NRD	— 24. II.— 2. V. 62 r.	5.405
3. Wystawa prac Leona Wyczółkowskiego	— 11. IV.—20. V. 62 r.	3.217
4. Krakowska grafika artystyczna	— 7. V.—30. VI. 62 r.	18.172
5. „Oskarżamy”	— 25. V.—12. VI. 62 r.	15.959
6. „Zachęta”	— 20. VI.— 9. VII. 62 r.	1.559

B. wystawy ruchome na terenie miasta (ze zbiorów Muzeum) odwiedziło 17.507:

I. Klub ZMS „Arabeska”:

1. Fotografika Jana Kiepuszewskiego	— styczeń 1962 r.	316
2. Malarstwo współczesne	— luty, marzec 1962 r.	570

II. Klub Szpitala Wojskowego:

1. Współczesna grafika i rysunek artystów pomorskich	} — styczeń 1962 r.	1.007
2. Kaszubska sztuka ludowa		
3. Fotografika Jana Kiepuszewskiego	} — luty—marzec 1962 r.	2.064
4. Ceramika huculska		
5. Huculskie zdobnictwo ludowe w drewnie		

III. Kawiarnia „Stylowa”:

1. Malarstwo współczesne	— styczeń 1962 r.	720
2. Współczesna grafika i rysunek artystów pomorskich	— luty—marzec 1962 r.	1.450
3. Fotogramy skarbów wawelskich	— kwiecień—czerwiec 1962	2.160

IV. Państwowy Teatr Ziemi Pomorskiej:

1. Toruńska grafika artystyczna (zestaw II)	9. VI.—17. VII. 62 r.	6.100
---	-----------------------	-------

C. wystawy ruchome poza miastem i krajem (ze zbiorów Muzeum) odwiedziło 7.316:

1. GWMP w Muzeum im. L. Wyczółkowskiego w Bydgoszczy	24. IV—10. VI. 1962 r.	4.816
2. Toruńska grafika artystyczna (zestaw I) w Luneville (Francja), w dniu otwarcia	(17. VI. 1962)	2.500

(bos)

NOWE DARY

W drugim kwartale br. Państwowe Muzeum w Grudziądzu otrzymało bezpłatnie 15 eksponatów. Powiększyły one zbiór gabinetu numizmatycznego.

Oto nazwiska ofiarodawców oraz złożone dary:

Uczeń Andrzej Brüst z Grudziądza — plaketę wykonaną przez medallera F. Vernona. Awers: drzewce sztandaru zatknięte w wiązance różeg liktorskich, po lewej stronie sztandaru ryty napis: BANQUET DES TULIERIES OFFERT AUX MAIRES DE FRANCE SOUS LA PRESIDENCE DE MG E. LOUBET PRES. DE LA REPUBLIC NE MG WALDECK- ROUSSEAU PRES. DU CONSEIL. PARIS 22 SEPT. 1900. Poniżej, na wiązance liści wawrzynu i dębu, napis: A. ROLLAND DIENVILLE. Rewers: dwie stojące niewlasty, zwrócone twarzami do ogrodu, z wzniesionymi kielichami, w prawej ręce trzymają drzewce sztandaru zatknięte w wiązance różeg liktorskich. Brąz, 64 × 47 mm, waga 75 g. (nr inw. M/347).

UCZNIOWIE SZKOŁY PODSTAWOWEJ W WĘGROWIE — okrągły medalik z wizerunkiem Św. Rodziny, lany w brązie, średn. 32 mm, z XVIII w. (nr inw. M/351); a także: liczman bity w metalu. Awers napis: ELEKTROWNIA MIEJSKA NOWE MIASTO. Rewers liczba: 83. Średn. 23,5 mm, z I poł. XX wieku (nr inw. N/3992); monetę rosyjską (20 kopiejek) z 1888 r., srebro, średn. 22 mm (nr inw. N/3993); ¼ markówki niemieckiej z 1915 r., srebro, średn. 29 mm (nr inw. N/3994).

Nauczycielka ANIELA KĘDZIOR ze wsi Dąbrówka pow. Wąbrzeźno — owalny medalik, lany w miedzi, z wizerunkiem osoby duchownej i Św. Rodziny, średn. 31 × 27 mm (nr inw. M/352); 5-markówkę niemiecką z 1935 r., srebro, średn. 29 mm (nr inw. N/3995); siedem banknotów rosyjskich z lat: 1898, 1905, 1909, 1910 i 1917.

Obyw. TEOFIL KRZEMIŃSKI z Grudziądza — grosz koronny Augusta III z roku 1753, miedź (nr inw. 3996).

Obyw. N. N. z Grudziądza — list skierowany do obozu koncentracyjnego w Ravensbrück, napisany atramentem na kartce z zeszytu. Zawiera 15 wierszy pisma w jęz. niemieckim i jest zaopatrzony w prostokątną pieczęć cenzury obozu. List zaczyna się od słów (w tłumaczeniu): „Kochana Helu”, a kończy „Wyczyński”. Nie zawiera ani daty ani podpisu autora. Z treści wynika, że list został wysłany z Torunia. (nr inw. Arch. 175).

Dyrekcja Państwowego Muzeum w Grudziądzu składa wszystkim Ofiarodawcom wyrazy serdecznego podziękowania.

J. Bł.

NOWINKI MUZEALNE

ZE ŚWIATA

WYSTAWA W PRADZE. W Muzeum Piśmiennictwa Narodowego w Pradze czynna była wystawa pt. „1000 lat przyjaźni czechosłowacko — polskiej”. W uroczystości otwarcia udział wzięli: min. kultury i sztuki PRL Tadeusz Galiński, min. szkolnictwa i kultury CSRS dr Franciszek Kahuda, ambasador PRL w Czechosłowacji Franciszek Mazur i liczni przedstawiciele świata naukowego i kulturalnego Pragi.

SUKCESY POLSKICH ARCHEOLOGÓW. Grupa polskich archeologów prowadząca wykopaliska z uczonymi włoskimi w Castelseperio pod Mediolanem odkryła w centrum grodu cenny skarbiec. W pobliżu grodu odkryto wiele średniowiecznych chat. Inna grupa polskich archeologów, pracująca w Bułgarii, zdobyła ostatnio wiele cennego materiału przy wykopaliskach w Strymen nad rzeką Jantrą, które rzucają światło na genezę miast słowiańskich i europejskich.

FESTIWAL KULTURY W LUNEVILLE. W związku z Tysiącleciem Państwa Polskiego odbył się w Luneville polsko-francuski festyn kulturalny. W salach zamkowych — dawniej siedzibie króla polskiego, Stanisława Leszczyńskiego — otwarto trzy ekspozycje: „Portrety królów polskich pędzla Bacciarellego”, „Historia cywilizacji polskiej w obrazach Jana Matejki” (ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie) oraz „Toruńska grafika artystyczna” (ze zbiorów groduziądzkiego Muzeum).

POLSKA RZEŻBA ZA GRANICĄ. W Jugosławii odbyło się II Międzynarodowe Sympozjum Rzeźby, skupiające prace artystów z całego świata. Z polskich rzeźbiarzy wzięła w nim udział asystentka warszawskiej ASP — Michalska, która uprzednio eksponowała swoje prace w Anglii i na Węgrzech. W tym samym czasie w Carrarze czynna była międzynarodowa wystawa rzeźby, na której twórczość polskich artystów reprezentowali: Procki, Dębska, Szapocznikow. W Carrarze wystawia swoje prace także kilkuset grafików z całego świata, m.

in. trzech Polaków — L. Rózga, E. Piotrowicz i J. Panek.

BIENNALE W WENECJI. Najważniejszą międzynarodową wystawą sztuki jest organizowana co dwa lata w Wenecji (od 1895 r.) wielka konfrontacja osiągnięć na polu malarstwa, grafiki i rzeźby wielu krajów całego świata. W tegorocznym XXXI Biennale biorą udział 33 państwa. Niektóre z nich, a wśród nich i Polska, posiadają na terenie wystawowym swoje własne, stałe pawilony. Biennale w Wenecji trwa cały letni sezon — od czerwca do początku października. Polską sztukę reprezentują w tym roku: Eugeniusz Eibisch, Tadeusz Brzozowski, Alina Szapocznikow i Stanisław Horno-Popławski.

MUZEUM FILMU. Francuskiej „Cinematheque”, której zadaniem jest zbieranie i konserwacja filmów, powierzono utworzenie Muzeum Filmu. „Cinematheque” posiada ponad 50 tys. filmów, bibliotekę, kolekcję plakatów, rękopisów, makiet i projektów dekoracyjnych. Pomieszczenie na Muzeum Filmu wyznaczono w lewym skrzydle Pałacu Chaillot.

Z KRAJU

SZTUKA ZŁOTNICZA STAROŻYTNEJ ITALII. Z okazji obchodzonego w bieżącym roku 100-lecia Muzeum Narodowego w Warszawie urządzono interesującą wystawę sztuki złotniczej starożytnej Italii, której eksponaty nadesłał rząd włoski. Obejmowała ona zabytki z okresu VII w przed n. e. do VII w. naszej ery, znalezione na terenie Włoch i wypożyczone przez prawie wszystkie muzea włoskie. Warszawa była pierwszym etapem podróży ekspozycji poza granice Włoch.

MUZEUM GRUNWALDZKIE. W 552 rocznicę bitwy pod Grunwaldem odbyła się na polach grunwaldzkich uroczystość otwarcia Muzeum Grunwaldzkiego, zorganizowanego staraniem władz woj. olsztyńskiego i Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie. Zgromadzono w nim broń z okresu bitwy, zrekonstruowane chorągwie Polski i jej sojuszników, dokumenty związane z bitwą, liczne plansze i mapy oraz inne eksponaty.

MUZEUM KRASZEWSKIEGO W ROMANOWIE. Lubelszczyzna wzbogaciła się o jeszcze jeden obiekt kulturalny. Jest nim odbudowany w Romanowie dworek Kraszewskiego, w którym ostatnio otwarto Muzeum poświęcone jego pamięci. W kilku salach umieszczono ponad 1500 eksponatów przedstawiających dorobek i koleje życia pisarza. Poza salami muzealnymi urządzono w Muzeum czytelnie, bibliotekę i pracownię.

MUZEUM W SOBÓTCE. Z okazji „Dni Słęży” zorganizowane zostało w Sobótce Muzeum Słężańskie. Powstało ono z inicjatywy Prezydentów: Powiatowej Rady Narodowej we Wrocławiu i Miejskiej Rady Narodowej w Sobótce.

WYSTAWA W KOSZALINIE. W salach Muzeum w Koszalinie uruchomiono ekspozycję pn. „Malarstwo obce XVI—XVIII w. — włoskie, flamandzkie, holenderskie”. Współorganizatorem wystawy była dyrekcja Muzeum Narodowego w Poznaniu.

„WOJSKO POLSKIE W STULECIU POWSTAŃ”. W Muzeum Regionalnym w Częstochowie czynna jest wielka ekspozycja zatytułowana „Wojsko polskie w stuleciu powstań”. Urządzono ją ze zbiorów: Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie, Muzeów Narodowych w Warszawie i Krakowie, Muzeum w Gliwicach, Klasztoru OO. Paulinów na Jasnej Górze oraz Wojewódzkiego Archiwum Państwowego, Oddział w Częstochowie. Wystawa składa się z dzieł sztuki (malarstwo historyczne), militariów i innych eksponatów, związanych z naszym wojskiem w stuleciu powstań.

WYSTAWA GOBELINÓW. W warszawskim Pałacu Kultury i Nauki otwarto niedawno wystawę gobelinów Edmon-

da Dubrunfaut z Belgii. Są to przeważnie bardzo duże, kolorowe kompozycje figuralne, nawiązujące do starej tradycji gobelinowej, którą Dubrunfaut wyraźnie kontynuuje, przyczyniając się do jej renesansu w Belgii i Europie.

KUBA W FOTOGRAFII. W Ośrodku Kultury Czechosłowackiej w Warszawie otwarta została wystawa pt. „Rewolucja kubańska w fotografii dokumentalnej”, zorganizowana pod protektoratem kubańskiego Min. Spraw Zagranicznych i Ambasady Kubańskiej w W-wie przez redakcję dziennika „Revolucion”. Ekspozycja gromadzi ponad 300 fotografii — skrócony obraz 10-letniej, rewolucyjnej historii Kuby.

Z POMORZA

„ZACHĘTA” NA POMORZU. Po Grudniażdu obejrzały wystawę prac ogólnopolskiej grupy artystów-plastyków „Zachęta” i inne miasta województwa: Toruń i Bydgoszcz. Jak wiadomo, wystawa ta była uprzednio eksponowana w auli Politechniki Warszawskiej. Organizatorami wystaw w Toruniu i Bydgoszczy byli: Biuro Wystaw Artystycznych i Związek Polskich Artystów Plastyków.

V WYSTAWA „GRUPY TORUŃSKIEJ”. Z inicjatywy ZPAP i Biura Wystaw Artystycznych w Toruniu, czynna była wystawa „Grupy Toruńskiej”. Jest to już piąta z kolei ekspozycja dorobku artystów zrzeszonych w tym ugrupowaniu.

TWÓRCZOŚĆ BARBARY STEYER. W Klubie Międzynarodowej Prasy i Książki w Toruniu dostępna była w miesiącach letnich wystawa prac Barbary Steyer — absolwentki UMK i uczennicy prof. Stanisława Borysowskiego.

OLGA BOZNAŃSKA. Muzeum Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy zorganizowało na okres miesięcy sierpień-wrzesień wystawę malarstwa Olgi Boznańskiej. Ekspozycję udostępniło ze swych zbiorów Muzeum Narodowe w Warszawie.

GRAFIKA HERBERTA TUCHOLSKIEGO. W Pomorskim Domu Sztuki w Bydgoszczy otwarto ekspozycję grafiki Herberta Tucholskiego, współczesnego artysty Niemieckiej Republiki Demokra-

tycznej. W uroczystości otwarcia wzięł osobisty udział autor eksponowanych grafik.

WSPÓLCZESNE BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE. W bydgoskim Pomorskim Domu Sztuki uruchomiono wystawę poświęconą współczesnemu budownictwu mieszkaniowemu. Organizatorami jej są: Ośrodek Informacji Technicznej i Ekonomicznej w Budownictwie przy Komitecie Budownictwa, Urbanistyki i Architektury w Warszawie, Bydgoskie Zjednoczenie Budownictwa i Biuro Wystaw Artystycznych w Bydgoszczy.

MALARSTWO JOANNY WITT. Towarzystwo Przyjaciół Sztuki w Bydgoszczy i Klub Literatów w Warszawie zorganizowali w kawiarni Domu Literatury w Warszawie wystawę malarstwa Joanny Witt, współczesnej malarki z Bydgoszczy.

WYSTAWA PRAC WINCENTEGO NIEDZIELSKIEGO. W Małym Salonie Sztuki w Bydgoszczy czynna była ekspozycja prac Wincentego Niedzielskiego, należącego do młodej generacji twórców pomorskich.

ARCHITEKTURA FRANKA LOYDA WRIGHTA. W salach Klubu Międzynarodowej Prasy i Książki w Bydgoszczy staraniem Oddziału Stowarzyszenia Architektów Polskich pokazano poprzez liczne fotografie dzieła wielkiego architekta amerykańskiego Franka Loyda Wrighta.

EKSPOZYCJA KSIĄZEK. W salach bydgoskiego Wojewódzkiego Domu Kultury zorganizowano wystawę wydawnictw literatury dziecięcej w języku rosyjskim i językach innych narodów ZSRR

oraz tłumaczenia bajek polskich wydane w Związku Radzieckim. Organizatorem wystawy jest Zarząd Wojewódzki Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej. (bos)

WYDAWNICTWA NADEŚLANE

Katalog wystawy „Rzeźba Okręgu Poznańskiego”, wrzesień-październik 1960; Zielona Góra 1960, (dar Muzeum Okręgowego w Zielonej Górze).

Kopetz Vera — *Gemälde und Graphik*, Ausstellung 1961; Stralsund 1961 (dar Muzeum Kulturalno-Historycznego w Stralsundzie NRD).

Kunysz Antoni — *Rzeszowskie w zaraniu dziejów*; Rzeszów 1961 (dar Muzeum Okręgowego w Rzeszowie).

Muzeum Śląska Opolskiego, przewodnik; Opole 1961 (dar Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu).

Oświęcim—Brzezinka w twórczości Jerzego Adama Brandhubera; Koszalin 1961 (dar Muzeum w Koszalinie).

I wystawa malarstwa i grafiki grupy „Krağ”; Zielona Góra 1961 (dar Muzeum Okręgowego w Zielonej Górze).

Plastycy z Łodzi — Krystyn Zieliński, Włodzimierz Pękalski; Włocławek 1961 (dar Muzeum Kujawskiego we Włocławku).

Sowiński Jan — katalog wystawy; Włocławek 1961 (dar j. w.).

Stępień Jan — katalog wystawy; Włocławek 1961 (dar j. w.).

Więcek Adam — *Grafika śląska XVII i XVIII wieku*; Opole 1961 (dar Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu).

Wybitni malarze polscy XIX wieku, katalog wystawy; Zielona Góra 1961 (dar Muzeum Okręgowego w Zielonej Górze).

Wystawa grafiki duńskiej — katalog wystawy; Zielona Góra 1961 (dar j. w.).

Wystawa „Płowce” 1331—1961; Włocławek 1961 (dar Muzeum Kujawskiego we Włocławku).

Wystawa prac „Grupy Kujawskiej” ZPAP; Włocławek 1961 (dar j. w.).

Wydawca: Muzeum w Grudziądzu, ul. Wodna 3/5, tel. 31-39.
Redaguje Kolegium. Nakład 500 egzemplarzy
